

Universitetssykehus i Agder?

Temasak, styremøte 18.01.18

Prosjektleder Else Kristin Reitan og forskningssjef Frode Gallefoss, Forskningsenheten

oRespekt   oFaglig dyktighet   oTilgjengelighet   oEngasjement

- bakgrunn
- målsetting
- regelverk
- kartlegging, informasjon, dialog og forankring
- funn så langt
- veien videre

«Forskningsenheten skal i strategiperioden utrede mulighetene for etablering av universitetssykehus ved SSHF»

Strategiplan 2015-2017, s. 38
vedtatt 15.02.15

- I styremøte 15.06.16 ble plan for gjennomføring av arbeidet i fase 1 og 2 godkjent (sak 052-2016).
- Fase 1 ble forsinket i påvente av ressurser
- Arbeidet startet opp i september 2017

MÅLSETTING

Målsetting for utredningen er å fremskaffe et godt beslutningsgrunnlag for styret: bør Sørlandet sykehus (SSHF) ha som ambisjon å bli universitetssykehus?

- Kartlegge gapet mellom status ved SSHF og kravene i regelverket
- Kartlegge fordeler og ulemper ved ambisjonen
- Gjennomføre drøftinger med involvering av interne og eksterne parter: dersom universitetssykehusstatus er målet, hvordan komme dit?

En eventuell ambisjon om universitetssykehusstatus vil omfatte **hele foretaket**, altså virksomheten i Arendal, Kristiansand og Flekkefjord, og alle øvrige lokalisasjoner for psykiatri og rusbehandling. Det vil være både nødvendig og riktig å involvere sterke fagmiljø ved alle enheter, og inkludere hele pasientgrunnlaget på Agder for undervisning og klinisk forskning.

REGELVERK

Forskning og utdanning er definert som to av fire hovedoppgaver for spesialisthelsetjenesten, jfr. spesialisthelsetjenesteloven § 3-8:

«Sykehus skal særlig ivareta følgende oppgaver:

1. pasientbehandling,
2. utdanning av helsepersonell,
3. forskning, og
4. opplæring av pasienter og pårørende»

Forskrift av 01.01.2011: «Forskrift om godkjenning av sykehus, **bruk av betegnelsen universitetssykehus** og nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten»

Innholdsmessige vilkår for å få godkjenning til bruk av betegnelsen universitetssykehus, § 3-2:

«Helseforetaket og/eller sykehuset må samarbeide med ett eller flere universitet(er) som uteksaminerer medisiner og annet helsepersonell ved at

- det bidrar vesentlig i forskningsbasert utdanning i medisin og annen helsefaglig utdanning
- kandidatene har det vesentlige av sin praktiske og teoretiske undervisning ved sykehuset
- det bidrar vesentlig i doktorgradsutdanningen i de fleste kliniske fag innen medisin og andre helsefaglige disipliner
- det kan dokumenteres at det utføres biomedisinsk og helsefaglig grunnforskning, translasjonsforskning og klinisk forskning innenfor de fleste kliniske fagområder og
- det kan dokumenteres forskningsaktivitet av høy internasjonal kvalitet og bredde».

Innholdsmessige vilkår for å få godkjenning til bruk av betegnelsen universitetssykehus, § 3-2:

«Helseforetaket og/eller sykehuset må samarbeide med en eller flere universitet(er) som uteksaminerer medisinerne og annet helsepersonell, og som utdanner at

- det bidrar **vesentlig** til utdanningen i medisinske fag og til klinisk utdanning

- sykehuset bidrar **vesentlig** av sin virksomhet til klinisk undervisning ved universitetet

det bidrar **vesentlig** til utdanningen i de fleste kliniske fag innen medisin og andre helsefag

- det utføres biomedisinsk og helsefaglig grunnforskning, grunnforskning og klinisk forskning innenfor de fleste kliniske fagområder og det kan dokumenteres forskningsaktivitet av høy internasjonal kvalitet og bredde».

SSHF må styrke seg som forskningsinstitusjon

SSHF må styrke seg som utdanningsinstitusjon

Hva vil det bety for

- pasientene på Agder
- studenter
- Sørlandet sykehus
- primærhelsetjenesten, kommuner, næringsliv, UiA..
- Agder som landsdel

Formell prosess for å få godkjenning til bruk av betegnelsen universitetssykehus, §§ 3-1 og 3-3:

- Det regionale helseforetaket står som søker
- Samarbeidsorganet mellom det regionale helseforetaket og universitetet skal gi sin vurdering av søknaden
- Vilkårene slik de er definert i § 3-2 skal legges til grunn
- Kunnskapsdepartementet skal avgi uttalelse
- Helse- og omsorgsdepartementet fatter vedtak i saken

Etter at forskriften ble vedtatt måtte de regionale helseforetakene i 2011 søke om fortsatt bruk av betegnelsen for sine universitetssykehus

Helse Sør-Øst og universitetssykehusutredningen

- Helse Sør-Øst mener at det pr. i dag ikke er behov for flere universitetssykehus i regionen. SSHF er innforstått med dette.
- Sett fra Agder:
  - Hvordan skal SSHF klare å konkurrere med det sentrale østlandsområdet om fremtidens kompetanse?
  - Hvordan kan SSHF bidra til å løse de særegne levekårsutfordringene i Agder?
- Dersom styret for Sørlandet sykehus velger å gå for en ambisjon om universitetssykehus vil det ta 5-10 år før vilkårene i regelverket er oppfylt
- En ev. fremtidig søknad om universitetssykehus vil bare fremmes dersom Helse Sør-Øst på et tidspunkt ser behov for å øke utdanningskapasitet i Norge, ser at Agder kan bidra til dette, samt ser og anerkjenner de særlige behovene i Agder

KARTLEGGING, INFORMASJON, DIALOG OG FORANKRING

Kartlegging

- **Internt:**
  - Strukturerede samtaler med nøkkelmedarbeidere og ledere
    - Får opp argumenter for og imot
    - Får opp forslag til tiltak
- **Eksternt:**
  - Innhenter erfaringer fra universitetssykehus
  - Innhenter erfaringer fra desentraliserte legeutdanninger

Informasjon, dialog og forankring

- **Informasjon internt og eksternt:** hva utredes, hvorfor og hvordan
- **Etablere dialog med**
  - vertskapskommunene
  - øvrige kommuner
  - næringsliv
  - Agderbenken
  - UiA

FUNN SÅ LANGT

- Vi kan lære mye fra Stavanger
- - og fra Hammerfest og andre desentraliserte legeutdanninger

«Lakseeffekten»

Trekker til Universitetssykehuset Nord-Norge

Medisinstudiet i Tromsø har et sterkt samarbeid med Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN) og denne tilhørigheten kan ses når studentene går over til å få faste stillinger. For eksempel har UiT utdannet over halvparten (53 %) av de ansatte legene ved UNN.

- *Utdanner Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet leger til å arbeide i distriktet?* (2017) Publisert 21. august 2017, Tidsskriftet Den Norske Legeforening DOI:10.4045/tidsskr.161024
- Konklusjon: «Medisinstudiet ved Universitetet i Tromsø – **Norges arktiske universitet har bidratt vesentlig til fastlegedekningen i distriktene og en solid rekruttering til Universitetssykehuset Nord-Norge**»

«Lakseeffekten» - Finnmarksmodellen

Høsten 2018 starter UiT Norges arktiske universitet opp med et desentralisert studietilbud i Finnmark for de to avsluttende årene av legestudiet. I tillegg til praksisutplasseringen på 5. året, blir det nå studentundervisning i Finnmark på 6. året. Regionalisering av legestudiet til Finnmark - "Finnmarksmodellen" omfatter tolv studenter som skal få undervisning i Hammerfest, Alta og Karasjok.

Høsten 2015 ble Regionalisering av medisinstudiet - Finnmarksmodellen vedtatt i Fakultetsstyret i Det helsevitenskapelige fakultet. Basert på kartlegging av bl.a. legeressurser og undervisningsarealer i Finnmark som er beskrevet i en [rapport for fase 1](#) skal Finnmarksmodellen videreføres i fase 2, med videre utvikling og oppbygging av studietilbudet og med gjennomføring av en pilot med fire studenter fra høsten 2017.

En fornøyd gjeng etter vedtaket i Fakultetsstyremøtet 23. september. F.v. Eyvind Paulssen, Inger Njølstad, Marianne Vanem, Elin Skog, Ingrid Petrikke Olsen, Åge Danielsen, Arnfinn Sundsfjord og Kjetil Kvalsvik

«Lakseeffekten», Trøndelag

- 15 nye studieplasser ved NTNU fra høsten 2016
- Nord-Trøndelag nytt studiested
- «*Svært mange av pasientene befinner seg utenfor universitetssykehusene. Dette er også for å sikre leger til utkantene: Vi ser at mange leger søker seg dit de har blitt utdannet*». Prodekan Hilde Grimstad, Fakultet for medisin og helsevitenskap, NTNU

Funn så langt, forts.

- I de interne kartleggingssamtalene vektlegger ledere og sentrale medarbeidere
  - at **kvalitet, forskning og utdanning** går hånd i hånd
  - betydningen ambisjonen kan ha for å **rekruttere og beholde**
  - at det må tilføres nødvendige ressurser: vi skal **opp en divisjon**
  - at dette er en ambisjon som favner **hele SSHF**
  - at vi må finne **vår egen plass og rolle**: avlaste OUS og samtidig skape noe nytt - tilpasset Agders behov
  - gode forslag til **konkrete og strategiske grep**
  - at dette er en ambisjon som kan **ruste oss for fremtiden**

Mulig modell ved SSHF

- Legestudenter får deler av den kliniske utdanningen ved SSHF, fordelt i bolker på x antall uker på x antall fag
- Det samarbeides med kommunene om utdanningsplasser i primærhelsetjenesten, samlokalisert med studiested i spesialisthelsetjenesten
- UIO, alternativt UIB, som samarbeidspartner for utdanning av medisinere
- Forsterket samarbeid med UIA som samarbeidspartner for øvrige utdanninger
- Fortsatt styrking av forskningsaktiviteten ved sykehuset, med forskning som en integrert del av virksomheten ved flere av sykehusets avdelinger.
- Etablere et lokalt flerpartssamarbeid med sykehuset, universitetet, næringslivet og kommunene, med utgangspunkt i landsdelens behov
- Definere og skape en rolle for SSHF som tilfører regionen noe nytt, og som samtidig avlaster OUS

Hva har SSHF «å legge i potten» her?

- Mange sterke fagmiljø som kan tilby god forskningsbasert undervisning
- Stort volum at pasienter med de vanlige sykdommene
- Samtidig det sykehuset i HSØ med størst egendekning, dvs også stor bredde i behandlingstilbudet
- Desentralisert struktur, med mulighet for opplæring i små grupper i et godt læringsmiljø
- Internundervisning på universitetssykehusnivå innenfor de fleste fagområder
- Mange fagområder med ansvar for hele spesialistutdanningen
- Mange fagmiljø som forsker på høyt internasjonalt nivå
- Flere enheter med spisskompetanse og oppgaver på regionalt og nasjonalt nivå
- Sørlandet sykehus er fremdeles det ikke-universitetssykehus i Norge med flest forskningspoeng
- SSHF hadde i 2016 størst andel publikasjoner på nivå 2 av alle sykehus i Norge

Direkte kostnader:

Lektorater for å ivareta studenter, forskningsmidler, veiledere til PhD-kandidater, støttefunksjoner til forskning

Direkte inntekter:

Midler knyttet til undervisningsansvaret, økte forskningspoeng, mulig parallell til oppbygging av forskningsenheten med stor grad av ekstern finansiering? (kompetansefondene, privat næringsliv)

**Hva med
økonomien?**

Indirekte kostnader:

Friksjon mellom klinikk og forskning/utdanning, mulig redusert produktivitet som følge av undervisningsoppgaver

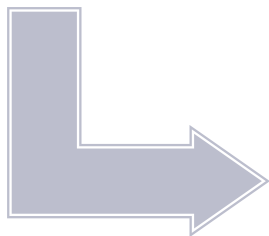
Mulige kostnadsreduksjoner: Redusert bruk av vikarbyrå, reduserte rekrutteringskostnader, bedre kvalitet

VEIEN VIDERE

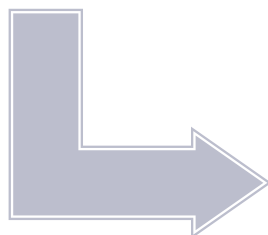
Informasjonsplan - parter

Internt	Eksternt
Styreleder	Befolkningen
Styret	Vertskapskommuner
Helse Sør-Øst	Øvrige kommuner
Toppledergruppen	Agderbenken
Klinikkmøtene	Næringslivet
Tillitsvalgte	UiA
Medarbeidere	UiO
Brukerutvalget	Cultiva
Forskerne	Kompetansefondene
	Agderforskning
	Legeforeningen nasjonalt og lokalt

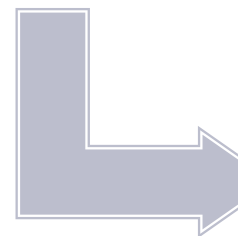
Kartleggingsfase

Informasjon, dialog og forankring

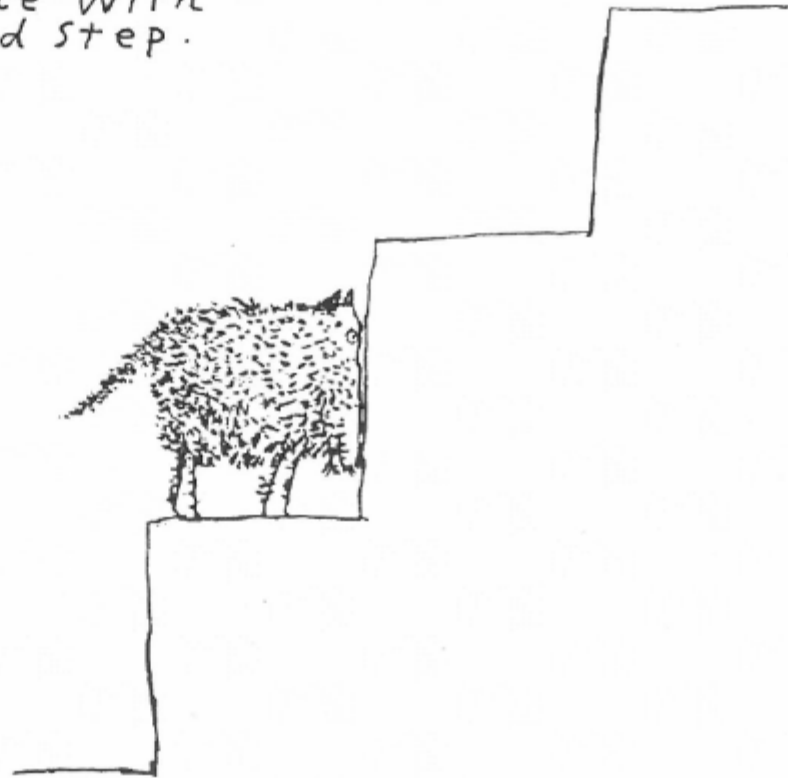

Utredningsfase

Høring
– (ca
des. 18)

Face to Face With
the second step.

S T I N E

...et spørsmål om ambisjoner for

- pasientene på Agder
- fremtidige studenter
- Sørlandet sykehus
- Agder som landsdel

En positiv felles faglig marsjordre til hele organisasjonen?